

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antiquae Lectionis Tomus ...

In Qvo Plvra Qvam XX. Antiqua monumenta, nunquam edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1602

XXV. Qvomodo Ad Viliam transierit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64160](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64160)

petentibus liberales eis existerunt & humani, optantes, ut si fieri posset, ut nunquam à se diuelleretur. Ordinatis illic autem omnibus quæ rudi Ecclesiæ profutura credebantur, exstructaq; basilica diligenti cura in medio foro STETINENSI, collatisq; omnibus quæ sacerdotalis officij ratio postcebat, qui populo præesset, sicut ubique faciebat, sacerdotem inuestiri curauit.

QVOMODO AD VILINAM
transierit.

SILMENSES autem, Episcopo ignorante, quoddam homines cautos & gnaros STETINAM miserant, exploraturi tacite, quid nam illic ageretur, si Episcopus ab eis reciperetur, an non; & qui omnes vias & studia Episcopi discerent atq; referrent. At illi ubi habita exploratione diligentissime nil imposturæ aut doli circa Euangelizantes inuenerunt, & STETINENSES, licet tarde, fidem tamen vnanimiter suscepisse viderunt; reuersi ad suos, in ore Apostolorum vel Euangelistarum, pagani, paganis istis absentibus, quanta bona vidissent & audissent, & quam bona, & quam munda esset fides & doctrina Christiana, prædicare non cessabant; eorumq; verbis paulatim scintillatibus, quasi arundine tota ciuitas incanduit, & iam tædere atq; horrere super suis abominationibus, suaq; idola & errores quibus inuoluti tenebantur execrari cœperunt. Episcopus autem tenorem pacti quo ab eis recesserat, mente habens, cogitabat quidem statim post conuersionem STETINÆ ad eos properare: sed rogatus est duo prius inuisere castella, GRATICIMA videlicet & LVBINVM quæ in confinio posita ad pagum pertinebant STETINENSEM. At ubi homines illi, velut a-

XXV.

rida imbrem sitiens verba Euangelij suscipientes, fidei sacramentis imbuti sunt, extructo altari & sanctificato per castellum vtrumq; atq; ordinatis illic sacerdotibus, per **ODORAM** flumen in mare lapsi vento meliori ad **VILINÆ** litora nauigauerunt. Quanto autem exultationis tripudio illic recepti fuerint, & quanta humilitate illorum & satisfactione priores iniurias obliuisci Episcopum rogauerunt, non potest explicari sermone. Quidquid autem suscipiendi Christianismi ratio exigebat, discere & facere, assumere vel reijcere, nō morabantur, ita vt illic impleretur quod scriptum est: Dominus dixit & facta sunt. Populus quem non cognoui seruiunt mihi in auditu auris obediunt mihi. Nam quos prius contis & fustibus à suis terminis satis inclementer exturbauerant, postmodum quasi angelos de caelo venientes summo studio venerati sunt, sanctum arbitantes atque diuinum, quidquid ab eis dictum vel factū est. Sed quid plura? tota ciuitas & prouincia cum populo suo apposta est ad Deum, tantaq; fuit multitudo virorum & mulierum, & vtriusq; sexus puerorum, vt in spatio duorum mensium, quamuis sine cessatione ageretur opus, vix omnes tingi potuissent. Quantum & illic sudoris & laboris sanctæ semper memorię **OTTO** loquendo & clamando in turba, baptizando, & faciendo multa, pertulerit, qui videt omnia, considerat Deus. Sed quia ciuitas hæc in meditullio sita est **POMMORANIÆ** ciuesque **VILINENSES** fortes & duræ cernicis sunt, tam Dux **Vrocizlaus** quam princeps terræ sedem Episcopatus fore censuerunt, scilicet vt gens aspera ex iugi doctoris præsentia mansuesceret, nec ad pristinos rediret errores; & de medio ad omnes terræ terminos **Chrisma** & alia quæ ab Episcopo accipienda sunt, facilius deportari possent. Itaq; duas illic basilicas fieri præcipiens, altaria tantum, & sanctuaria sanctificauit;

quia

qua reliqua pars interim conseruebat & perfectionem
expectare longum erat ad alia festinanti.

QVO MODO A IVLINA

Clonodam venit.

MOVENTES AUTEM A IVLINA CLONODAM XXVI.

DAM venerunt, nihilq; difficultatis aut contra-
dictionis illic inuenientes sanctæ CRVCIS tro-
phæum ibi erexerunt, & quia locus nemorosus
erat, & amœnus & ligna ad ædificandum suppetebant, in
honore sanctæ CRVCIS ingentem Ecclesiam de nobili æ-
dificio fundauerunt, & cum lætitia & gaudio populum
catechizantes & baptizantes, quia messis multa erat, ad
vltiora progredi festinauerunt. Transito autem flu-
mine qui CLODONAM præterlabitur, ciuitatem quandam
inuenērūt magnam quidem ambitu & spaciosam, sed ra-
ros incolas. Nam ferro & incendio se vastatam adustionum
signis & cadauerum aceruis, spectantibus indicabat. Ipsi
autem tenues incolæ illorum se fuisse clientulos qui à du-
ce POLONIE illic interfecti erāt, & captiuati, asserabant &
à facie gladij saluatōs se fugæ præsidio. refecerant autem
ex ramis & virgultis circa ruinas parietum tuguria & um-
bracula, quibus tegebantur, quousq; recta meliora instau-
rarēt. Hos pater optimus verbis consolans & stipe rele-
uans benignissime instruxit & baptizauit. Multi etiā
de viculis circumpositis ruriculæ illic consue-
res fidei perceperē sacramenta.

QVO